

מאת דינה טורקוב

ג
ב"ה

לכתות א' ב'

חוויה מסידית

ספורים • שירים • הצגות

מדריך למורה

פתח דבר

בשבח והודיה לה' מוגש בזה ספר "חוויה חסידית"

סיפורים שירים והצגות לתלמידות כיתה א' בבתי ספר חב"ד. כמי שעוסקת בחינוך תלמידות צעירות מזה עשרות שנים, אני רואה את הצורך החשוב לחבר את העשייה החינוכית אל הסביבה הפיזית בה מתפקד בית הספר, זאת מתוך תחושת השליחות לחנך דור של שליחות נאמנות מלאות בשמחה וגאווה חסידית.

ב"ה! זכיתי לרכז בבית ספר 'אור מנחם' בנות בצפת את התוכניות הבית ספריות בחסידות בצורה חווייתית במקום חווייתי.

אולם בית הספר אשר שימש במשך שנים לספרייה, שינה צורה, ועוצב באווירה של ארמון, במטרה להעביר בו שעת "חוויה חסידית" לכתות א' ב' ג'.

כאן המקום להודות להנהלת ביה"ס 'אור מנחם' ובראשם הגב' נחמה נבון על התמיכה וההזדמנות שניתנה לי להוציא לפועל את היוזמה החסידית.

דינה טורקוב

מבוא

הסיפורים, השירים וההצגות בספר לתלמידה, נכתבו עבור השיעורים הנלמדים ב"ארמון החסידות". השירים מושרים ומוקלטים מפי תלמידות בית הספר. מצורף בזה דיסק להאזנה.

השיעור בארמון החסידות נקרא: "חוויה חסידית". לכתות א' ב' ג' יש שעה שבועית במערכת. הן מגיעות עם תקייה ומחברות מיוחדות לשיעור. והכי חשוב! עם ניצוץ בעיניים, עם שמחה וצפייה.

בנוסף לאווירה המיוחדת בארמון, בכל שיעור מצפה להן חוויה. סיפור חסידי עם הקראה במיקרופון; שיר על הסיפור; מצגת הממחישה את מילות השיר; הגרלות על התפקידים, לקראת הצגה על הסיפור; ועוד;

במהלך השנה מתאמנים על ההצגות הקשורות לתאריכים החסידיים, או על ילדות הרבי בכתות א' ועל הבעש"ט בכתות ב'. כל תלמידה מקבלת את ההצגה כתובה ומנוקדת עושים הגרלות על התפקידים. בהצגות הקטנות המורה מסריטה את ההצגה ובהצגות הגדולות, מזמינים אימהות.

לכל כיתה יש לפחות הצגה אחת גדולה במהלך השנה. לכל הצגה יש שיר סיום המסכם בקצרה ובחרוזים את סיפור העלילה.

נעשה מאמץ לתת לאולם אופי של ארמון. נבנתה במה להצגות ע"י נגר מקצועי. כאשר הנסיכות נכנסות לאולם הן מרגישות ב"ארמון החסידות". הנסיכות שרות את השיר של תכונות הנסיכה החסידית, מניסיון, שירים זוכרים והם מלווים אותן שנים.

בכתות א' יש לנו מנהג, לצלם כל תלמידה על הבמה עם לבוש של נסיכה. זר פרחים ביד וכתר על הראש. בדיסק של סוף שנה כתות א' מקבלות מצגת של כל הנסיכות בנות כיתתן בליווי שיר לנסיכה החסידית.

בנוסף, בארמון ה'מלכה' - המורה צריכה שומרות. בכל שיעור נבחרות לפי הרשימה ביומן שתי בנות הנקראות "חיילות בצבאות השם" ולהן יש אפודות בורדו מהודרות, עם סמל צבאות השם וגם פפיון.

הן יושבות על כסאות מפוארים על יד שולחן מעוצב ליד שולחן המורה. גם לכבוד החיילות בצבאות השם יש שיר המתחיל במילים: "גשי הלום, התעוררי מן החלום...". התפקיד של החיילות לעשות שליחויות. לדוגמה: לבדוק מה קרה לנסיכה שעדיין לא הגיעה לארמון... כמו כן, לחלק דפים אותם מתייקים בתק'ה המיוחדת לארמון. כמעט, בכל שיעור יש דפי קריאה אודות התאריך החסידי המעובדים ברמה של התחלת הקריאה לכתות א' ולכתות ב', ג' בהתאם.

צורת הישיבה בארמון היא סביב שולחנות עגולים. ארבע בנות יושבות סביב כל שולחן.

יש 8 שולחנות עגולים בארמון. שולחן עגול, נקרא קבוצה. לכל קבוצה יש שם. השמות משתנים לפי השנים. השנה שנת-תש"פ הבעל"ט! חברתי שמות המתחילים באות פ': פנימיות, פלטרין, פריחה, פאר, פלאות, פיוס, פעילות, פדות.

למלכה יש עוד שומרות... ה'פנסאיות'. גם להן תלבושת מיוחדת. תפקידן להדליק ולכבות אורות כשיש הקרנה של מצגת או סרטון. בכל שבוע הבנות מחכות לשיעור ולתור שלהן.

ב"ה! לכל אחת, יש הזדמנות לעמוד מול כולן ליד הסטנדר ולשיר במיקרופון, לקרוא כמה שורות מן הסיפור, לראות את עצמה על המסך בהצגה שהייתה ועוד, ועוד!

את ההנאה של התלמידות מהשיעורים אפשר להבין מתגובות שאני כ ל הזמן שומעת מהן: "אני רוצה להישאר כאן עד הלילה" היה טיול והפסידו את השיעור "אוי חבל... הפסדנו ארמון החסידות..."

בדפים הבאים תמצאו תוכנית לימודים ומטרות לשיעור "חווייה חסידית". התכנית מפורטת על פי התאריכים החסידיים במעגל השנה.

נעשה ניסיון להתייחס לתאריכים שניתן להספיק במסגרת הזמן. ועם זאת, להתאים את המידע לנסיכות כיתות א' ב' ב"ארמון החסידות" ובדרך חווייתית.

תכנית לימודים ומטרות לשיעור חוויה חסידית ב"ארמון החסידות"

המטרות <<

א // מטרות חינוכיות

- לחבב את לימוד החסידות על התלמידים/ות
- לחדיר ולהפנים ערכים בחסידות. ("תכונות הנסיכה החסידית" ועוד!)
- להבין את מעלת קיום המצוות.
- לעורר מוטיבציה ולקייח את אחריות בהשגת הישגים. (במעגלים: איש/י קבוצת/י כתת/י ובין כתת/י)
- חיזוק הקשר – מורה / תלמידה / הורים. (פנקס זכויות הפועל כל השנה

ב // מטרות פורמליות – פיתוח כשרים

- פיתוח ההבעה בעל פה (בשימוש במיקרופון בשיעור/ הקראה, הצגה ועוד!)
- פיתוח ההבעה בכתב (ספרון מצויר, כתיבת מחמאות, אקרוסטיכונים, הפעלות)
- פיתוח הדמיון והיצירתיות כנ"ל וכן, בתאטרון בובות, ובפינוק הפעלה.
- חיזוק הביטחון והדמיון העצמי. ע"י ניצול החוזקות בתחומים השונים כנ"ל, שירה וריקודים והופעות לפני קהל.
- פיתוח כישורים חברתיים, תקשורת בין החברות בקבוצה ובכתה, כושר ארגון ועוד!.

ג // מטרות מטריאליות

- התייחסות בדרך יצירתית לתאריכים החסידיים במעגל השנה.
- המבט החסידי על חגי ומועדי ישראל. בצורה חוויתית.
- בנוסף להנ"ל למידה לאורך השנה בכתות א' על הרבי.
- למידה לאורך השנה על הבעש"ט בכתות ב' בנוסף לנזכר לעיל.
- כל כתה מתאמנת ומופיעה בשתי הצגות לפחות במהלך השנה. ההצגות קשורות לתכנים הנלמדים ולעונה בה נקבע מועד ההצגה.

תכנית הלימודים על פי תאריכים במעגל השנה

אלול	• דף קריאה משל המלך בשדה. • משל ונמשל "בכי הנסיכה" (בקשר לתקיעת שופר). • הצגה קטנה לאם ולבת בנושא: תכונות הנסיכה החסידית. השיר "כל בוקר" • דף קריאה ח"י אלול שיר "רבי ברוך ורבקה". כ"ה אלול. שיר "להפוך את העולם"
תשרי	• ו' בתשרי. דף סיפורים קטנים על רבנית גדולה. השיר כסלע איתן בין גלים. בדיסק • דף קריאה "ויעקב הלך לדרכו". • תפילת הרועה היתום. שיר
חשון	• הצגה על הבמה: "הרבי מרגיע ילדים בפוגרום". השיר לא לפחד • "ילדות הרבי" דף גזירה והדבקה למחברת רבי. • י"א מר חשון דף קריאה שיר וציור. • כ' מר חשון הרבי הרש"ב "רצון של ילד" סיפור • הרבי מניח תפילין ברכבת סיפור, שיר והצגה • השיר 770 זה המקום הכי... בקשר עם כינוס השלוחים העולמי.
כסלו	• ר"ח כסלו דף קריאה. הרבי יצא מהחדר - הדבקה יצירתית במחברת. • דלת נפתחת ותמונת הרבי יוצא מהחדר . • ט' כסלו דף קריאה. • י"ט כסלו דף קריאה פרשת המאסר • שיר ערב שבת. • שיר שושלת הרביים.

טבת	- ה' טבת-חג הספרים - דף קריאה, הדבקה במחברת רבי. דף ספרי קהת. - חזרה על השיר לשושלת הרביים גזירה והדבקה תמונות הרביים לפי הסדר - כ' טבת- הילולת הרמב"ם דף קריאה ושיר על הרמב"ם. - כ"ד טבת-הילולת האדמו"ר הזקן. - דף קריאה וצעדה עם כלי נגינה בקצב של הניגון מארש נפוליאון.
שבט	- י' שבט- הסתלקות רבנו יוסף יצחק וקבלת הנשיאות. דף קריאה לתקיה בסוף המדריך. - הדבקה במחברת "ובא השמש"-שקיעה ותמונת הריי"צ "וזרח השמש" זריחה תמונת הרבי. "באתי לגני". דף לימוד בע"פ. - סיפורי אהבת ישראל מתוך המאמר. - כ"ב שבט - דף "סיפורים קטנים על רבנית גדולה" שירים לרבנית.
אדר	- ז' באדר- הולדת והסתלקות משה ר'. דף קריאה ושיר "ילדה קטנה בת שלוש..." - מנהגי יום הולדת. שיר "יש יום יחיד ומיוחד..." - רכבת ימי הולדת במשפחה ובכתה. - דף "מבצע עצור בטרם תעבור". הסבר המבצע ופתקים על מעשים טובים. "קרש, שקר, קשר". דף לגזירה והדבקה במחברת עם גפרורים.
ניסן	- שיר "יש לי רבי" עם המחשה של התמונות המתאימות. "צבאות השם". שיר "גשי הלום". - סמל "צבאות השם" לצביעה. מדביקים במחברת רבי, ציור של חיילת בצבאות השם. כותבים: "אני חיילת בצבאות השם". - כ"ח ניסן- "נתעקש לא נוותר.. שיר עם תנועות על הבמה-עקשנות להבאת הגאולה. - שיר מנהגי יום הולדת: "יש יום יחיד ומיוחד". - מתנה לרבי – דף החלטות טובות

• טנק המבצעים – בקשר לתהלוכות ל"ג בעומר. עשרת המבצעים. דפי קריאה ושיר • פרקי אבות - לימוד משניות בעל פה השיר: השיר "משנה לנשמה" האזנה בדיסק • עקיבא הרועה" דף קריאה שיר והצגה	אייר
• "ריב ההרים" דקלום והצגה. • לסיכום: משחק זיכרון בנושא: "רבי"	סיון

חשוב שנזכור תמיד!

ס' הזה הנו הארמון
קב"ה וזכינו לחיות
בארמון.

ילדה היא נסיכה,
בת של מלך
מלכי המלכים.

מבצע התעוורות לקראת יא ניסן

תלמידה יקרה!

את בודאי מצפה לקראת חג פורים הקרב ובא.
מתכננת לך תחפשות, מכינה ומחפשות.
בבית אורה של הכנות לקראת משלוחי המנות.
את גם חושבת איך לשמח את החברות.
אך, יותר מכל מה שתתני, יש מתנה אחת גדולה!-

אם רק, תחשבי לפני כל דבור ומילה.

אם תעצרי בטרם תדברי על...

אם תעצרי בטרם תעני ל....

אם תעצרי בטרם תכעסי על...

ואם תדעי יפה לומר היום וגם מחר.

שלום!, בקר טוב!, סליחה! בבקשה!

כמה נעימה תהיה ההרגשה.

מכתב לאמא

ע צרי לרגע אמא מהעבודות לפסח!
צ ריכה אני לספר לך וגם סוד ללחש לך!
ו דאי שמעת על המבצע "עצור בטרם תעבור"
ך ציתי לומר לך שזה מתחיל לתוכי לחדור!

ב שניות הראשונות כאשר לי משהו, מתחשק
ט בעי נהיה אצלי, להתגבר ולהתאפק
ך ציתי לשחק ואת קראת לי לעזר,
מ יד חשבתי על המבצע "עצור בטרם תעבור"!

ת אמיני לי אמא, זה לא היה קל,
ע בודה על עצמי, על המדות ובכלל.
ב סופו של דבר אני מרגישה כזאת שמחה!
ו מרגישה שתרמתי לעם ישראל ולמשפחה!
ך ק תזכירי לי מידי פעם את הקוד "עצור!"
בהמשך הדרך לי זה מאוד יעזור

שלך באהבה בתך

הביאי שמנה פתקים מפרטים איך עצרת לפני ש...
כמוכן תזכי במצוות! וגם תכנסי להגרלה לאחר פורים!

דף חזרה בנושא ה"רבי" לכתות א'

ש. מה הם ראשי תבות "רבי"?

ת. ראש בני ישראל.

ש. מתי נולד הרבי?

ת. בי"א ניסן

ש. מי היו הוריו?

ת. רבי לוי יצחק המקבל והצדיק והרבנית חנה הצדקנית.

ש. באיזו עיר נולד הרבי?

ת. בעיר נקולייב.

ש. מה עשתה הרבנית לפני שהאכילה את הרבי בשהיה תינוק?

ת. הרבנית נטלה ידים, וגם נטלה ידים לתינוק לפני כל ארוחה.

ש. מתי הייתה חתנת הרבי?

ת. בי"ד כסלו

ש. איך קראו לרבנית של הרבי?

ת. הרבנית חיה מושקא

ש. מי האבא של הרבנית חיה מושקא?

ת. רבנו יוסף יצחק.

ש. מתי קבל הרבי את הנשיאות? (מתי הרבי נהיה רבי?)

ת. ביום שבט תשי"א

דף חזרה בנושא ה"רבי" לכתות א'

ש. איך נקרא המאמר הראשון שהרבי אמר ביום קבלת הנשיאות?

ת. המאמר – "באתי לגני"

ש. מה היה בראש חדש כסלו?

ת. הרבי נהיה בריא ויצא מן החדר.

ש. מתי חוגגים את חג הספרים – "דידן נצח"?

ת. בה' טבת

ש. מה קרה בכ"ב שבט?

ת. הרבנית חיה מושקא נפטרה.

ש. מתי נולדה הרבנית חיה מושקא?

ת. בכ"ה אדר.

ש. מה הם עשרת המבצעים?

ת. אהבת ישראל, חנוכה, תורה, תפלין, צדקה, בית מלא ספרים, מזוזה, גרות

שבת קדש "נשק", כשרות, טהרת המשפחה,

ש. אלו תקנות תקן הרבי לילדי ישראל?

ת. חת"ת, קפת צדקה, שמיעת עשרת הדברות בשבועות, ארגון צבאות השם,

ספר המצוות, אות בספר התורה, צעצועים וציורים של בעלי חיים טהורים.

ש. מה המבצע האחרון?

ת. מבצע משיח.

בַּחֲסִידוֹת עַל הָרַבִּי לְכַתּוֹת א'

שם התלמידה: _____ כְּתָה: _____

הַעֲתִיקִי אֶת הַמִּסְפָּר לַיָּד הַהַמְּשֵׁךְ הַמֵּתְאִים. (ראי דוגמא)

1. הָרַבִּי נוֹלָד	☐ לִילָדִים שִׁפְחָדוּ בַּמֶּלְחָמָה
2. הָרַבִּינִית חָנָה	☐ הַסְּתַלְקוֹת הָרַבִּינִית חַיָּה מוֹשֶׁקָא
3. הַמִּבְצֵעַ הָאַחֲרוֹן	☐ הָרַבִּי יֵצֵא מֵהַחֶדֶר
4. בֶּכ"ב שָׁבַט	☐ בִּי"א נִיסָן
5. בֶּכ"ה אָדָר	☐ יוֹם הַלֵּדָת הָרַבִּינִית חַיָּה מוֹשֶׁקָא
6. כְּשֶׁהָרַבִּי הָיָה יָלֵד חֵלֶק סִכָּרִיּוֹת	☐ 3 מִבְצֵעַ מָשִׁיחַ
7. רַבִּי לִוִּי יֵצֵחֶק	☐ הַרִי"צ הַסְּתַלֵּק
8. וּבֹא הַשָּׁמַשׁ	☐ הָאִמָּא שֶׁל הָרַבִּי
9. בִּי"ד כֶּסֶּלּוֹ	☐ הָאִשָּׁה שֶׁל הָרַבִּי
10. ר"ח כֶּסֶּלּוֹ	☐ הָאֲבָא שֶׁל הָרַבִּי
11. בִּיּוֹד שָׁבַט תש"י	☐ הָרַבִּי קִבֵּל אֶת הַנְּשִׂאוֹת
12. הָרַבִּינִית חַיָּה מוֹשֶׁקָא	☐ חֲתַנַּת הָרַבִּי
13. יוֹד שָׁבַט תשי"א	☐ וְזֶרַח הַשָּׁמַשׁ

עבודה נעימה!